

Dplysning om de Billaar, under hvilke han har tilbudt Fæsterens Efterladte Gaarden. Naar Amtmanden da ikke erkjender disse Billaar for billige og retfærdige, skal Godseieren være forpligtet til at indbetale $\frac{1}{4}$ af den Afgift, han faaer af Gaarden, naar han fæster til en Fremmed, uagtet Fæsterens Efterladte ville give det Samme, men dersom Fæsterens Efterladte siger, at det er for Meget, at det vil han ikke give, skal Godseieren ikke indbetale Fjerdedelen i Statskassen, naar han fæster til en Fremmed. Det forekommer mig, at dette hele Forhold er saa klart, at der ikke i noget Tilfælde vil kunne indløbe nogenstøms Tvivl. — § 10 i Lovforslaget vil der ved Forslaget under Nr. 25 blive foretaget en meget væsentlig Forandring. Det første Stykke af § 10 i Lovforslaget gik ud paa, at, naar et Fæstested blev solgt til Fæsteren eller et af hans Børn, skulde Fæstetvungen med det Samme bortfalde; men det er ganske rigtigt, hvad der i Udvalget stærkt er fremhævet, at Godseieren ad denne Vej vilde kunne fikke sig at komme i Besiddelse af flere saadanne Fæstegaarde. Han kunde nemlig overlade Gaarden — det kunde skee paa forskjellige Billaar — til en af Fæsterens Efterladte, imod at han om kort Tid igjen kjøbte den af den, til hvem den var solgt, og naar Fæstetvungen dermed bortfaldt, vilde Godseieren altsaa derigjennem kunne faae Leilighed til at skaffe sig adskillige Gaarde, han nu kun har som Fæstegaarde, til Besiddelse som frie Gaarde. Jeg har erkjendt, at denne Fare virkelig var saa betydelig, at jeg har frafaldet mit oprindelige Forslag, og jeg indrømmer, at det netop maa være os om at gjøre at holde strengt fast ved Bestemmelsen om, at en Gaard skal have været i Selveieendom i 20 Aar, inden den bliver fri for Fæstetvang; men eslerat den Forandring er skeet, at Fæstetvungen vedbliver at paahvile saadanne Eiendomme lige længe, enten de sælges til Fæstere eller Fæsteres Børn eller til Fremmede, har den hele Paragraph maattet omskrives. Dertil kom, at man ogsaa her maatte

træffe klarere Bestemmelser, der i ethvert enkelt forekommende Tilfælde uden videre kunde anvendes uden at fremkalde Tvivl og Usikkerhed i dette Forhold. Derfor har jeg her foreslaaet — og de Herrer ville see, at flere af Udvalgets Medlemmer have sluttet sig dertil — at, naar en Jorddrot vil sælge en Gaard til en Fremmed, uagtet der paa Stedet er Efterladte af Fæsteren, som ønske at kjøbe, indledes der heller ikke nogenstøms Forhandling mellem de Vedkommende, men Godseieren skyldsiggjør kun den Bestemmelse, at $\frac{1}{3}$ af Gaardens Værdi indbetales i Statskassen. Dersom han derimod ogsaa er villig til at sælge Gaarden til Fæsterens Efterladte, og der altsaa paa begge Sider er Dnsfte om at træffe en Handel, men man ikke kan enes om Billaarene, har jeg ikke her, hvor det gjælder om Salg, troet, at man skulde holde sig til den gamle Bestemmelse om, at Amtmanden skulde afgjøre, hvorvidt Godseierens Forlangende var billigt eller ikke, men jeg har meent, at der her maatte træffes en anden Ordning, hvorved det aldeles klart kom til at fremgaae, hvad Gaarden virkelig var værd, hvilket jeg mener vil kunne skee ved, at Retten udmelder tre willige Mænd til at afgjøre, hvad Gaarden er værd i Handel og Vandel som en Eiendom, der om 20 Aar er fri for Fæstetvang. Naar dette saaledes er afgjort ved tre Mænds Skjøn, og Fæsterens Efterladte siger, at han er villig til at give $\frac{3}{4}$ af Gaardens Værdi, men Godseieren ikke vil sælge til ham, men til en Anden, skal Godseieren indbetale $\frac{1}{3}$ af Gaardens Værdi i Statskassen. Dersom derimod Fæsterens Aving siger, at han ikke vil give $\frac{3}{4}$ af den udfundne Værdi, men at denne Prits er for høj, skal Godseieren kunne sælge til en Fremmed uden at indbetale Noget i Statskassen. Jeg troer, at ogsaa dette Forhold er fremstillet saa klart og bestemt, at der ikke i noget Tilfælde derved vil kunne indløbe nogen Tvivl. — Fra et æret Medlem af Udvalget (H. C. D. Müller) foreligger der et Forslag under Nr. 26, som er bygget paa en heel